

گریبانگیر کودکان و زنان مصدوم و گرفتار به‌ویژه مادران باردار می‌شود. بنا به گفته ولی پور، سازمان امدادونجات در راستای بهره‌مندی بهینه از توانمندی‌های تخصصی و عاطفی بانوان داوطلب امدادی هلال احمر با عنایت به نیاز مصدومان و آسیب‌دیدگان زن حوادث و سوانح اقدام به سازماندهی آنان در قالب تیم‌های عملیاتی مختلف کرده است.

جمعیت هلال احمر یکی از مهم‌ترین مراکزی است که با توجه به مأموریت خود در توانمندسازی زنان نقش عمده‌ای ایفا کرده و در حال حاضر با آرایه آموزش‌های تخصصی امدادونجات به زنان خانه‌دار علاقه‌مند، زنان امدادگر کوهستان، غریق نجات و خلبان در قالب تیم‌های توانا در سراسر کشور فعال بوده است. همچنین ۱۵۰ نفر از مدیران ارشد هلال احمر از بین ۳۵۰ نفر در سراسر کشور را زنان تشکیل می‌دهند. زنان امدادگر نیز برای حضور در حوادث و سوانح در چهار رشته «حمایت‌های روانی- اجتماعی»، «بازپیوند خانواده»، «پشتیبانی عملیات»، «اسکان و تغذیه اضطراری» سازماندهی شده‌اند که البته به غیر از چهار رشته که عنوان شد، حضور زنان داوطلب در تخصص‌های جست‌وجو و نجات همچون عملیات جست‌وجو و نجات شهری و بین شهری، جست‌وجو و نجات در کوهستان، فوریت‌های درمانی و ارزیابی نیز برجسته است. در حال حاضر زنان امدادگر آموزش‌دیده پس از گذراندن دوره‌های تخصصی امدادونجات خدمات ارزنده‌ای را آرایه می‌کنند و به همین دلیل، مسئولان ارشد فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ در بازدیدهای خود، چندین بار ایران را به‌عنوان یکی از موفق‌ترین کشورهای جهان در توانمندسازی زنان در برابر حوادث معرفی کرده‌اند. طبق آمار، درباره آموزش‌های پایه داوطلبی، کمک‌های اولیه و آموزش‌های تخصصی همچون بازاریابی اجتماعی، روش‌های تیمداری و جذب مشارکت‌های مردمی، تاب‌آوری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی و نشر آموزش‌ها به صورت هرمی به گروه‌های مختلف مردمی در شهرها و روستاها در کشور بسیار ارتقا یافته است و زنان نقش محوری و مهمی در آن ایفا می‌کنند. □

یادداشت

«امدادگری» جنسیت نمی‌شناسد

مريم سلاجقه|نجاتگر جمعیت هلال احمر| آرایه خدمات امدادونجات از سوی سازمان‌های پاسخگو به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح مستلزم بهره‌مندی از سه رکن اساسی نیروی انسانی متناسب، تجهیزات و امکانات متناسب و برنامه عملیاتی مرتبط است که جمعیت هلال احمر به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد امدادی کشور در امداد رسانی به مصدومان سوانح نیز بهره‌مندی از ملزومات یادشده را در برنامه‌های خود قرار داده است.

در بخش نیروی انسانی نزدیک به نیمی از اعضای پرتوان و پرتلاشگر جمعیت هلال احمر را بانوان امدادگر و نجاتگری تشکیل می‌دهند که نه تنها در امر برگزاری مانورهای صفر لحظه‌ای و مانورهای ایمنی و زلزله بلکه بنا به مناسبت‌های مختلفی در سال از سوی جمعیت با همکاری سایر ادارات برگزار می‌شود، حضور فعال دارند، بلکه در زمان وقوع حوادثی همچون سیل، زلزله و بحران‌هایی همچون کرونا و برنامه پیاده‌روی عظیم اربعین حسینی نیز به‌طور فعال در صحنه حضور داشته‌اند.

در حالی که در بیشتر حوادث به وقوع پیوسته، با تعداد بسیاری از زنان مصدوم مواجه هستیم، که حضور بانوان امدادگر می‌تواند موجب تسلی و آرامش خاطر این قشر از جامعه شود. البته در راستای بهره‌مندی بهینه از این ظرفیت با توجه به نیاز مصدومان و آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح اخیر، سازمان امدادونجات اقدام به سازماندهی آنان در قالب تیم‌های عملیاتی مختلف برحسب نیاز سازمان و توانایی و تخصص داوطلبان کرده است.

تجربه‌های میدانی نیز نشان می‌دهد که نقش بانوان در پاسخ به حوادث و سوانح و آمادگی در برابر بحران‌ها بسیار حایز اهمیت است. توانمندی زنان در زمینه فعالیت‌های بشردوستانه و مدیریت بحران بسیار حایز اهمیت بوده و هلال احمر در این زمینه باید اقدامات لازم را انجام دهد و بانوان امدادگر این آمادگی را دارند که در این راستا برنامه‌های مربوط را انجام دهند. امروزه بانوان کشور در تمام

عرصه‌های علمی، فرهنگی و ورزشی در کنار مردان به فعالیت پرداخته و توانستند به پیشرفت‌ها و موفقیت‌های کم‌نظیری نیز دست پیدا کنند. در سال‌های اخیر همواره بیش از نیمی از صندلی‌های دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور را دختران تشکیل داده و با کسب دانش و مهارت و ورود به بازار کار نشان دادند در صورتی که به استعدادها و توانایی آنها پدا داده شود، می‌توانند مدارج و پله‌های ترقی و پیشرفت رایگی پس از دیگری طی کرده و به قله‌های افتخار و موفقیت دست یابند. یکی از عرصه‌هایی که بانوان به تازگی توانستند در آن ورود کرده و همپای مردان توانایی‌های خود را به نمایش بگذارند، عملیات‌های امداد رسانی و کمک به هم‌نوعان و مشاغل سخت و حساس جامعه است. فعالیت‌هایی که فداکاری و ایثار جزولایفک آن به‌شمار رفته و با روحیه از خودگذشتگی و جانفشانی که در وجود بانوان نهادینه شده، پیوند خورده است. عرصه‌ای که در منابع دینی نیز مورد تأکید و سفارش قرار گرفته است، طبق آیات نورانی قرآن نجات یک فرد به مثابه نجات یک جامعه است و این افتخار است که بانوان دوشادوش مردان در همه فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تلاش داشته باشند.

نکته دیگر توجه جمعیت هلال احمر و سازمان امدادونجات به حضور موثر بانوان داوطلب در این عرصه است؛ از این رو زمینه حضور آنان نیز در این راستا باید فراهم شود و بانوان داوطلب نیز این فرصت را داشته باشند که در کنار برادران داوطلب در قالب تیم‌های تخصصی مختلف در امداد رسانی به مصدومان انواع حوادث و سوانح حضور یابند. توجه به ویژگی‌های بانوان در کنار شرایط محیط حادثه و نیاز منطقه، حضور پررنگ‌تر، مثبت‌تر و روزافزون این نیروهای داوطلب امدادی در کارزار حوادث و سوانح رارقم زده که بررسی سوانح اخیر شاهد خوبی بر این مدعا است. □

محمد جوانزاده / شهروند

۱۸ هزار و ۲۴۷ امدادگر زن در رشته‌های عملیاتی امدادونجات فعالیت می‌کنند

زنان نجاتگر در دل حوادث

مسئولان ارشد فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ در بازدیدهای خود، چندین بار ایران را به‌عنوان یکی از موفق‌ترین کشورهای جهان در توانمندسازی زنان در برابر حوادث معرفی کرده‌اند

شهروند «زنان» و «داوطلبی» دو ملاک معتبر توسعه‌یافتگی در دنیای امروز به شمار می‌آید. گزارش‌های مختلف مربوط به توسعه انسانی نشان می‌دهد که هر چقدر نقش زنان در فعالیت و مشارکت اجتماعی در جامعه بیشتر باشد، شیب و روند توسعه در آن جامعه صعودی‌تر از جوامع دیگر خواهد بود. این موضوع مهم در سال‌های اخیر مورد توجه دولت تدبیر و امید قرار گرفته و دولت با حمایت از سازمان مردم‌نهاد سعی کرده شرایط حضور را برای تمام اقشار جامعه فراهم کند. همچنین این توجه باعث شده فرصتی نیز برای حضور بیشتر زنان در فعالیت داوطلبانه فراهم شود. جمعیت هلال احمر به‌عنوان ارگان مردم‌نهاد هم بستری برای افزایش مشارکت اجتماعی زنان در فعالیت‌های داوطلبانه و هم کانونی برای آموزش و ارتقای سطح دانش زنان در نحوه رفتار در حوادث و بلاایست. سطرهای پیش‌روی گزارشی از نقش و مشارکت زنان در عرصه امداد و نجات است. چندسال اخیر جمعیت هلال احمر به‌عنوان یک ارگان مردم‌نهاد، هم بستری برای افزایش مشارکت اجتماعی زنان در فعالیت‌های داوطلبانه شده و هم کانونی برای آموزش و ارتقای سطح دانش زنان در نحوه رفتار در حوادث و بلاای. «فاطمه سلامی» مسئول امور امدادگران و نماینده زنان امدادگر در سازمان امدادونجات در گفت‌وگو با «شهروند» به توضیحاتی در مورد وظایف و نقش گروه‌های تخصصی زنان امدادگران پرداخته است. این بانوی امدادگر با اشاره به فعالیت ۲۴۷ امدادگر زن در رشته‌های عملیاتی می‌گوید: «بالاترین امدادگر زن مربوط به استان تهران است با ۲ هزار و ۵ نفر. استان کرمان نیز به‌ارز و ۷۱۴ نفر در جایگاه دوم قرار دارد. او با بیان اینکه زمینه دریافت آموزش‌های تخصصی در سازمان امدادونجات ویژه زنان در سال‌های اخیر فراهم شده است، می‌افزاید: «بالاترین درجه امدادی در سازمان امدادونجات درجه ایثار است که تاکنون حدود ۲۵۰ امدادگر توانسته‌اند این درجه را اخذ کنند و ۹۲ نفر از دریافت‌کنندگان درجه امدادی ایثار، زنان امدادگر هستند.»

مردان می‌توانند آموزش ببینند و در شرایط بحرانی جامعه حضور داشته باشند و در مواقعی حتی توانمندتر باشند، چرا باید از چنین اتفاقی جلوگیری کرد. این امدادگر فعال جمعیت هلال احمر در پایان صحبت خود می‌گوید: «حضور زنان در عرصه امدادگری امروز یک ضرورت و نیاز است که در جمعیت هلال احمر به خوبی این نیاز و ضرورت درک شده است.»

بلايا جنسیت نمی‌شناسند!

درد که جنسیت نمی‌شناسد، وقتی گرفتارش شوی، به زمین می‌زنی. این گزاره‌ای است که امدادگر زن جمعیت هلال احمر در تأکید اهمیت مشارکت زن در عرصه امدادونجات مطرح می‌کند. فاطمه اصلو معتقد است بانوان داوطلب جمعیت هلال احمر در کنار دوره‌های مختلف، کمک‌های اولیه و امداد را به صورت متداول طی می‌کنند، دوره‌های اختصاصی مختلف با عناوینی همچون پیشگیری از بیماری‌ها پرخطر، کارگاه پیشگیری از آیدز و... را در سازمان جوانان می‌گذرانند و این آگاهی چند وجهی باعث افزایش توانمندی این گروه شده است. این نجاتگر با اشاره به نقش پررنگ و تأثیرگذار زنان در جمعیت هلال احمر در طول سده اخیر می‌گوید: «متأسفانه در سال‌های اخیر بسیاری از فعالیت‌های زنان در جریان وقوع بلایا از لحاظ اجتماعی دیده و ارج نهاده نمی‌شود و مورد قدرانی قرار نمی‌گیرد. با این حال، واکنش‌های زنان به شرایط اضطراری هنگام وقوع بلایا نشان‌دهنده حضور و مشارکت گسترده این طیف از جامعه است.»

فاطمه اصلو، داوطلب چهل و چهارساله جمعیت هلال احمر خراسان رضوی در تکمیل صحبت‌های خود می‌گوید: «به طور کلی ۳۰ درصد از کل امدادگران آموزش‌دیده کشور را بانوان تشکیل می‌دهند. با توجه به ویژگی‌های بانوان در کنار شرایط محیط حادثه و نیاز منطقه، حضور پررنگ‌تر، مثبت‌تر و روزافزون این نیروهای داوطلب امدادی در کارزار حوادث و سوانح رارقم زده که بررسی سوانح اخیر شاهد خوبی بر این مدعا است.» مسأله اهمیت حضور زنان در عرصه امدادونجات از جمله موضوعاتی است که رئیس سازمان امدادونجات جمعیت هلال احمر نیز چندی پیش بر آن تأکید کرد. مهدی ولی پور از سازماندهی و فعالیت ۱۸ هزار و ۲۴۷ امدادگر زن برای امداد رسانی و کمک به بانوان حادثه‌دیده و متأثر از انواع حوادث در کشور خبر داد.

به گفته رئیس سازمان امدادونجات، سازماندهی و فعالیت این گروه از امدادگران زن با بررسی‌های صورت گرفته از سوی کارشناسان خبره جمعیت هلال احمر در دستور کار این سازمان قرار گرفته، به‌طوری که طبق آخرین ارزیابی‌های عملیاتی و میدانی این کارشناسان، مشخص شد که بخش عظیمی از مصائب متعدد حوادث و سوانح به وقوع پیوسته در کشور در لحظات نخست

سلامی در ادامه به توضیحاتی در مورد فعالیت‌ها و عملکرد زنان امدادگر در جمعیت هلال احمر پرداخت. نماینده زنان امدادگر در سازمان امدادونجات آرایه خدمات روانی و پشتیبانی را از مهم‌ترین وظایف این گروه در جمعیت هلال احمر دانست و ادامه داد: «اقدامات انجام شده از سوی گروه‌های یاد شده شامل ارزیابی نیازهای بازماندگان، گفت‌وگو با خانواده‌های داغ‌دیده، حمایت‌های روانی و روانشناختی از زنان و کودکان، آموزش نیروهای جوان و... بوده است.» به گفته او شناسایی مهم نیازهای زلزله‌زدگان شامل تأمین نیازهای دارویی، تأمین گاز مایع برای خانوارهای آسیب‌دیده، تأمین وسایل سرمایشی، تأمین نیازهای تغذیه‌ای کودکان و نوزادان به مکمل‌های غذایی و شیر خشک، تأمین ظروف آشپزی مورد نیاز زلزله‌زدگان و البسه و لوازم بهداشتی مورد نیاز زنان از دیگر اقدامات انجام شده از سوی گروه‌های تخصصی امدادگران زن هلال احمر بوده است. بنا به گفته این مقام مسئول اعضای فعال و آموزش‌دیده در گروه‌های ارزیاب، امداد هوایی، جست‌وجو و نجات در کوهستان، امدادونجات جاده‌ای، جست‌وجو و نجات در آوار، اولویت‌بندی مصدومان و اقدامات پیش بیمارستانی، حمایت‌های روانی و روانشناختی حادثه‌دیدگان، اداری و پشتیبانی، اسکان و تغذیه اضطراری، پشتیبانی امدادی و جست‌وجو... مشارکت دارند.

ضرورت آموزش زنان

در چندسال اخیر یکی از دغدغه‌های جمعیت هلال احمر ایران توانمندسازی زنان نجاتگر بوده است. زنانی که قدرت و توانمندی خود را در این سال‌ها به اثبات رسانده و همپای مردان در مواقع بحرانی حاضر شده‌اند. موضوعی که «زهره بابایی»، نجاتگر استان کرمان نیز بر آن تأکید دارد. بابایی معتقد است در سال‌های اخیر میزان علاقه‌مندی زنان در حوزه فراگیری آموزش‌های امدادی رشد بسیاری داشته، به‌طوری که امروز میزان حضور زنان در دوره آموزش در برخی نقاط حتی بیش از مردان است. این امدادگر داوطلب با ۱۵ سال سابقه در تکمیل صحبت‌های خود می‌گوید: «زنان از گذشته تاکنون در اجتماع و در نابسامانی‌ها دوشادوش مردان قدم در عرصه گذاشته‌اند. با شروع جنگ، زنان در همان ماه‌های آغازین دفاع مقدس در خطوط مقدم جنگ در چند قدمی دشمن در شلمچه، خرمشهر و آبادان دوشادوش مردان بی‌پروا مبارزه می‌کردند که گواه این موضوع خاطرات رزمندگان است که در مورد زنان گفته‌اند. آنها علاوه بر کار امدادی و تشویق رزمندگان، گاه سلاح بر کف با دشمن می‌جنگیدند.» او درباره شرایط امدادگری برای زنان در کشور نیز ادامه می‌دهد: «وقتی صحبت در مورد کلماتی مثل خدمت، امدادگر، تخصص و آموزش می‌شود، دیگر کلمه‌ای مانند جنسیت معنی پیدا نمی‌کند.» بابایی تأکید می‌کند: «وقتی زنان همانند